

ΕΦΕΣΟΣ

Η Έφεσος ήταν αφιερωμένη στη θεά Άρτεμη (την “Έφεσία Αρτέμιδα”). Η Άρτεμις ήταν μία από τις κυριότερες θεότητες του ελληνικού Δωδεκάθεου. Κόρη του Δία και της Λητούς, δίδυμη αδελφή του θεού Απόλλωνα. Εθεωρείτο προστάτιδα του φυτικού και ζωικού κόσμου, θεά της φύσης δηλαδή, προστάτιδα της μητρότητας, της νεότητας, της αγνότητας αλλά και της γονιμότητας, του τοκετού και των βρεφών. Τη φαντάζονταν ψηλή, με ευγενική ομορφιά, αγέρωχη κορμοστασιά και περήφανο περπάτημα. Στην Έφεσο θεωρούσαν την Άρτεμη θεά μητέρα, θεά τροφό, θεά της γονιμότητας, γι αυτό το άγαλμά της είχε πολλούς μαστούς.

Η πόλη είχε στην αρχή ένα μικρό ναό, που αργότερα καταστράφηκε, για να κτιστεί από τον Κροίσο νέος περικαλλής ναός, το μεγαλόπρεπο Αρτεμίσιο, που η κατασκευή του κράτησε 120 ολόκληρα χρόνια (!). Ο ναός αυτός, ένα από τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου, ήταν το μεγαλύτερο οικοδόμημα της Ιωνίας. Ήταν μαρμάρινος, μήκους 109 μέτρων και πλάτους 55 μέτρων, είχε περιμετρικά διπλή σειρά κιόνων και περατώθηκε στις αρχές του 5ου αιώνα π.Χ. Η βάση των θεμελίων του είχε μήκος 131 μέτρα και πλάτος 79 μέτρα. Το κύριο τμήμα του ναού υποστήριζαν 120 μαρμάρινοι κίονες. Κάθε κίονας είχε ύψος 20 μέτρα. Οι τεράστιοι ογκόλιθοι, προερχόμενοι από τους γύρο λόφους, μεταφέρθηκαν εκεί με τροχαλίες και συνδέθηκαν με μεταλλικούς πείρους. Ο ναός υπήρξε από τους μεγαλύτερους του κλασικού κόσμου, πολύ μεγαλύτερος από τον Παρθενώνα που χτίστηκε αργότερα στην Αθήνα.

Μετά την ολοκλήρωση της οροφής, καλλιτέχνες διακόσμησαν το κτίριο με υπέροχες γλυπτές παραστάσεις. Στη μέση του ναού υπήρχε το μαρμάρινο άγαλμα της θεάς Άρτεμης. Ξέρουμε πως έμοιαζε αυτό το άγαλμα από τα αρχαία αντίγραφα που βρέθηκαν στα ερείπια της Εφέσου. Εμφανίζουν μια θεότητα πολύ διαφορετική από την παρθένο κυνηγό των βουνών με το τόξο και τα κυνηγετικά σκυλιά της. Το κάτω μέρος του αγάλματος ήταν σταθερό, σαν κίονας, και τυλιγμένο από τα πόδια μέχρι τη μέση με ρούχα στολισμένα με ανάγλυφες μορφές ζώων, πτηνών και εντόμων. Πάνω από τη μέση της κρέμονταν σε σειρές στρογγυλεμένα εξογκώματα – περίπου 30 συνολικά – σε σχήμα μαστών. Προφανώς πρόκειται για μια πολύ αρχαία θεά προστάτιδα της γονιμότητας, θεά των φυσικών δημιουργικών δυνάμεων. Το ιερό της θεάς Αρτέμιδος υπηρετούσαν ιερείς και ιέρειες παρθένοι, που ονομάζονταν Μεγάβυζοι ή Μεγαλόβυζοι.

Σήμερα ο αρχαιολογικός χώρος της Εφέσου είναι ένας από τους πλέον πολυσύχναστους της Μ. Ασίας, με περισσότερους από 2.500.000 επισκέπτες ετησίως. Από την αρχαία πόλη σώζονται, σε σχετικά καλή κατάσταση, κάποια μνημεία, όπως η βιβλιοθήκη του Κέλσου, το μεγάλο θέατρο, το ωδείο, το στάδιο, το γυμνάσιο, λουτρά, στοές, καθώς και άλλα δημόσια και ιδιωτικά οικοδομήματα, τα οποία καταδεικνύουν την μεγάλη πολιτιστική, ιστορική, καλλιτεχνική και πνευματική αξία της σπουδαίας αυτής Ιωνικής πόλης.

